

Apustuliskā vēstule
PATRIS CORDE
Svētais tēvs Francisks
Svētā Jāzepa pasludināšanas par Vispārējās Baznīcas aizbildni
150 gadadienā

Patris corde - ar tēva sirdi: tā Jāzeps iemīlēja Jēzu, kuru visos četros evaņģēlijos sauc par „Jāzepa dēlu” [1].

Matejs un Lūkass, divi evaņģēlisti, kuri atklāj viņa personu, daudz nerunā, un tomēr pietiekoši daudz, lai saprastu, kāds viņš bija tēvs un kādu mīsiņu Dievišķā Apredzība viņam uzticēja.

Mēs zinām, ka viņš bija vienkāršs galdnieks (sal. Mt 13:55), saderinājies ar jaunavu Mariju (sal. Mt 1:18; Lk 1:27); "taisnīgs cilvēks" (Mt 1:19), vienmēr gatavs pildīt Dieva gribu, kas atklājas Viņa likumā (sal. Lk 2:22, 27-39) un četros sapņos (sal. Mt 1:20; 2: 13, 19, 22). Pēc gara un nogurdinoša ceļojuma no Nācāretes uz Betlēmi viņš redzēja Mesiju dzimušu stallī, jo citur "viņiem nebija vietas" (Lk 2: 7). Viņš bija liecinieks tam, kā Viņu pielūdza gani (sal. Lk 2: 8-20) un Gudrie (sal. Mt 2: 1-12), kuri attiecīgi pārstāvēja Izraēla tautu un pagānu tautas.

Bija drosmīgs uzņemties likumīgu tēvišķību pār Jēzu, kuram viņš deva eņģeļa atklāto vārdu: "Tu nosauksi Viņu vārdā Jēzus, jo Viņš atpestīs Savu tautu no tās grēkiem" (Mt 1:21). Kā zināms, seno tautu vidū personas vai lietas nosaukšana vārdā nozīmēja tās iegūšanu īpašumā, kā to darīja Ādams Radīšanas grāmatā (sal. 2: 19-20).

Templī četrdesmit dienas pēc Viņa dzimšanas Jāzeps un Viņa Māte uzpurēja bērnu Kungam, un izbrīnīts, ieklausījās pravietojumos, ko Simeons pasludināja attiecībā uz Jēzu un Mariju (sal. Lk 2: 22-35). Lai pasargātu Jēzu no Heroda, viņš kā svešinieks devās dzīvot uz Ēģipti (sal. Mt 2: 13-18). Pēc atgriešanās dzimtenē viņš dzīvoja apslēptībā mazajā, nezināmajā Nācāretes ciematā Galilejā, no kurienes - kā tika runāts - "nenāk pravietis" un "nekas labs nevar būt" (sal. Jņ 7:52; 1:46); tālu prom no Betlēmes- dzimtās pilsētiņas un no Jeruzalemes, kur pacēlās templis. Kad svētoceļojuma laikā uz Jeruzalemi viņi pazaudēja divpadsmit gadus veco Jēzu, viņš un Marija ciešanās meklēja Viņu un atrada templī, kad Viņš sarunājās ar Likuma zinātniekiem (sal. Lk 2: 41-50).

Pēc Marijas, Dieva Mātes, neviens svētais pāvesta maģistērijā neaizņem tik daudz vietas kā Viņas līgavainis Jāzeps. Mani priekšgājēji ir padziļinājuši vēstījumu, kas ietverts dažos Evaņģēliju datos, lai skaidrāk uzsvērtu viņa centrālo lomu pestīšanas vēsturē: svētīgais Pijš IX pasludināja viņu par "Katoliskās Baznīcas aizbildni" [2], Cienījamais Pijš XII viņu stādīja priekšā kā "Strādnieku aizbildni" [3] un svētais Jānis Pāvils II kā "Pestītāja aizbildni" [4]. Cilvēki viņu piesauc par "labas nāves aizbildni" [5].

Tāpēc 150. gadadienā, kopš svētīgais Pijš IX, 1870. gada 8. decembrī, viņu pasludināja par Katoļu Baznīcas aizbildni, es vēlos dalīties ar jums dažās personīgās pārdomās par šo neparasto personu, kas ir tik tuvu mūsu katra cilvēka stāvoklim, jo - kā Jēzus saka - "no sirds pārpilnības runā mute." (Sal. Mt 12:34). Šī vēlme ir izveidojusies pēdējos pandēmijas mēnešos, kuros mēs varam piedzīvot mūs piemeklējušo krīzi, ka "mūsu dzīves tiek vienkāršu cilvēku austas un atbalstītas - visbiežāk aizmirstu -, kuri neparādās avīžu un žurnālu virsrakstos vai uz šīs pēdējās izrādes lielās skatuves", bet viņi neapšaubāmi raksta izšķirošus notikumus mūsu šodienas vēstures lappusēs - tie ir ārsti, medmāsas un sanitāri, lielveikalu darbinieki, apkopējas, aprūpētāji, kravas automašīnu šoferi, likumsargi, brīvprātīgie, priesteri, mūķenes un daudzi citi, kas sapratuši, ka neviens pats nevar izglābties. [...] Cik daudz cilvēku ikdienā praktizē pacietību un piepilda citus ar cerību, cenšoties nesēt paniku, bet līdzatbildību. Cik daudz tēvu, māšu, vectēvu un vecmāmiņu, skolotāju ar maziem ikdienas žestiem parāda mūsu bērniem, kā pārvarēt un uzveikt krīzi, pielāgojot ieradumus, paceļot skatienu un mudinot viņus lūgties. Cik daudz cilvēku lūdzas, uzpurējas un aizlūdz labos nodomos” [6]. Ikviens var atrast sv. Jāzepā, vīrā, kurš iet garām nepamanīts, ikdienas klātbūtnes cilvēkā, diskrētu un apslēptu, aizbildni, palīgu un pavadoni grūtos brīžos. Svētais Jāzeps mums atgādina, ka visiem tiem, kuri šķietami ir nemanāmi vai atrodas "otrajā līnijā", ir unikāla aktīva daļa pestīšanas vēsturē. Viņi visi ir pelnījuši pateicības vārdu.

1. Mīlais Tēvs

Sv. Jāzepa lielums ir tajā, ka viņš bija Marijas līgavainis un Jēzus tēvs. Kā tāds viņš "kļuva par universālā pestīšanas plāna kalpu", saka Sv. Jānis Hrizostoms [7].

Sv. Pāvils VI atzīmē, ka viņa tēvišķība īpaši izpaudās faktā, ka "viņš savu dzīvi padarīja par kalpošanu, viņš to dāvāja iemiesošanās noslēpumā un ar to saistītajā pestīšanas misijā; viņš izmantoja savas likumīgās pilnvaras Svētajā ģimenē, lai pilnīgi dāvātu sevi, savu dzīvi un savu darbu; savu cilvēcisko aicinājumu uz ģimenes mīlestību, sevi pašu, savu sirdi un savas spējas pārveidojot par pārcilvēcisku upuri, mīlestībai, kas veltīta kalpošanai Mesijam, kas aug viņa namā”[8].

Šīs lomas dēļ pestīšanas vēsturē Sv. Jāzeps ir tēvs, kuru vienmēr ir mīlējusi kristīgā tauta, par ko liecina fakts, ka visā pasaulē viņam ir veltītas daudzas baznīcas; ka daudzas reliģiskās institūcijas, brālības un Baznīcas grupas ir viņa garīguma iedvesmotas un nes viņa vārdu; ka gadsimtiem ilgi viņa godam tika svinētas dažādas svētās mistērijas. Daudzi svētie bija viņa dedzīgie godinātāji, tostarp Terēze no Avilas, kas viņu pieņēma par savu aizstāvi un starpnieku, bieži uzticēja sevi viņam un saņēma no viņa lūgtās žēlastības; savas pieredzes iedvesmota, svētā mudināja citus uz šo uzticību [9].

Katrā lūgšanu grāmatā var atrast lūgšanu Sv. Jāzepam. Īpaši aizlūgumi viņam tiek veltīti katru trešdienu, it īpaši visu marta mēnesi, kas tiek tradicionāli veltīts viņam [10].

Cilvēku uzticība Sv. Jāzepam ir apkopota frāzē "Ite ad Ioseph" (ejiet pie Jāzepa), kas atsaucas uz badu Ēģiptē, kad cilvēki lūdza faraonam maizi, un viņš atbildēja: "Ejiet pie Jāzepa un dariet visu, ko viņš jums teiks" (sal. 1. Mozus 41, 55). Runa bija par Jāzepu, Jēkaba dēlu, kuru brāļi greizsirdības dēļ pārdeva (sal. 1. Moz. 37: 11–28) un kurš pēc Bībeles stāstījuma- vēlāk kļuva par Ēģiptes pārvaldnieku (sal. 1. Moz. 41: 41–44).

Kā Dāvida pēcnācējs (sal. Mt 1, 16-20), no kura saknes bija jāpiedzimst Jēzum, saskaņā ar pravieša Nātana solījumu Dāvidam (sal. 2. Sam. 7), kā arī Marijas no Nācaretes līgavainis sv. Jāzeps ir saikne starp Veco un Jauno Derību.

2. Maigais tēvs

Jāzeps redzēja, kā Jēzus katru dienu auga "gudrībā un gados, un žēlastībā pie Dievu un cilvēkiem" (Lk 2:52). Gluži tāpat kā Kungs rīkojās ar Izraēlu, tā viņš "mācīja staigāt, ņēma pie rokas: bija Viņam kā tēvs, kurš ceļ bērnu pie vaiga un noliecas pār viņu, lai viņu pabarotu" (sal. Hos 11: 3-4). Jēzus redzēja Dieva maigumu Jāzēpā: "Kā tēvs žēlo savus bērnus, tā Kungs apžēlojas par tiem, kas Viņa bīstas" (Ps 103: 13).

Jāzeps, iespējams, sinagogā bija dzirdējis, kad viņš lūdzās ar psalmiem, ka Izraēla Dievs ir maiguma Dievs [11], ka viņš ir labs visiem un ka "viņa žēlastība ir pret visiem viņa darbiem" (Ps 145: 9). Pestīšanas vēsture piepildās "cerībā pretēji cerībai" (sal. Rom 4:18) caur mūsu vājībām. Pārāk bieži mēs domājam, ka Dievs paļaujas tikai uz to, kas mūsos ir labs un uzvarošs, lai gan patiesībā lielākā daļa Viņa plānu tiek realizēti caur mūsu vājībām un neskatoties uz tām. Pāvils saka: "bet lai atklāsmju daudzums mani neizceltu, manā miesā ir dots dzelonis, sātana eņģelis, kas mani pļaukā. Tāpēc es trīs reizes lūdzu Kungu, lai tas no manis atkāptos. Un Viņš man sacīja: Tev pietiek Manas žēlastības, jo spēks nespēkā kļūst pilnīgs." (2. Kor. 12: 7–9).

Ja tā ir pestīšanas ekonomijas perspektīva, tad mums ir jāiemācās pieņemt savu vājumu ar dziļu maigumu. [12]

Ļaunais liek mums paskatīties uz savu trauslumu ar negatīvu spriedumu, savukārt Gars to maigi izceļ dienas gaismā. Maigums ir labākais veids, kā pieskarties tam, kas mūsos ir trausls. Rādīšana ar pirkstu un notiesāšana, kurus izmantojam attiecībā pret citiem, ļoti bieži liecina par nespēju pieņemt savu vājumu, trauslumu. Tikai maigums mūs izglābs no vēlmes apsūdzēt (sal. Atkl. 12:10). Tāpēc ir svarīgi sastapties ar Dieva žēlsirdību, it īpaši Izlīgšanas sakramentā, piedzīvojot patiesību un maigumu. Paradoksālā kārtā pat Ļaunais var mums pateikt patiesību, bet viņš to dara, lai mūs notiesātu. Mēs taču zinām, ka Patiesība, kas nāk no Dieva, mūs nenosoda, bet pieņem, apskauj, atbalsta, piedod. Patiesība mums vienmēr parādās kā žēlsirdīgais tēvs līdzībā (Lk 15: 11-32): viņš nāk mums pretī, atjauno mūsu cieņu, nostāda mūs atkal uz kājām, sarīko mums mielastu ar pamatojumu: "Šis tavs brālis, kas bija miris, ir dzīvs; un kas bija pazudis, ir atrasts" (Lk. 15. 32).

Caur Jāzepa nemieru atklājas Dieva griba, Viņa vēsture, Viņa plāns. Tādējādi Jāzeps mums māca, ka ticība Dievam ietver arī ticību, ka Viņš var darboties arī caur mūsu bailēm, trauslumu, vājībām. Tas mums arī māca, ka dzīves vētrās mums nav jābaidās atdot Dievam savas laivas stūri. Dažreiz mēs vēlētos, lai viss tiktu kontrolēts, bet Viņam vienmēr ir plašāks skatījums.

3. Paklausīgs tēvs

Līdzīgi kā Marijai Dievs atklāja savu pestīšanas plānu, tāpat Viņš sapņos atklāja Jāzepam savus plānus, kas Bībelē, tāpat kā visās senajās tautās, tika uzskatīti par vienu no veidiem, kā Dievs atklāj savu gribu. [13]. Jāzeps ir dziļi satraukts, ņemot vērā Marijas neizskaidrojamo grūtniecību: viņš nevēlas "viņu publiski apsūdzēt" [14], bet nolemj "slepeni atstāt" (Mt 1:19). Pirmajā sapnī eņģelis palīdz viņam atrisināt viņa nopietno dilemmu: "Nebīsties pieņemt savu sievu, Mariju, jo kas viņā iedzimis, ir no Svētā Gara. Viņa dzemdēs dēlu, un tu nosauksi Viņu vārdā Jēzus, jo Viņš atpestīs Savu tautu no tās grēkiem" (Mt 1: 20–21). Viņa reakcija bija tūlītēja: "Uzmodies no miega, Jāzeps darīja tā, kā Kunga eņģelis bija viņam pavēlējis" (sal. Mt 1:24). Pateicoties paklausībai, viņš pārvarēja savu drāmu un izglāba Mariju.

Otrajā sapnī eņģelis pavēl Jāzepam: "Celies un ņem Bērnu un Viņa Māti un bēdz uz Ēģipti; paliec tur, kamēr es tev sacīšu; jo notiks, ka Herods meklēs Bērnu nonāvēšanai" (Mt 2:13). Jāzeps nevilcinājās, viņš paklausīja, nedomājot par grūtībām, ar kurām viņam nāksies sastapties: "Viņš, uzcēlies naktī, paņēma Bērnu un Viņa Māti un aizgāja uz Ēģipti; un viņš bija tur līdz Heroda nāvei" (Mt 2: 14-15).

Ēģiptē Jāzeps pārlicinoši un pacietīgi gaidīja apsolīto eņģeļa ziņu, lai atgrieztos savā zemē. Tiklīdz Dieva vēstnesis trešajā sapnī, informējot viņu, ka tie, kas mēģināja nonāvēt Bērnu, ir miruši, pavēlēja viņam piecelties, paņemt Bērnu un Māti sev līdzī un atgriezties Izraēla zemē (sal. Mt 2: 19-20), atkal viņš bez vilcināšanās paklausīja: "Viņš piecēlās, ņēma Bērnu un Viņa Māti un iegāja Izraēla zemē" (Mt 2:21).

Atpakaļceļā, kad viņš "izdzirdēja, ka Arhelaus valda Jūdejā, sava tēva Heroda vietā, viņš baidījās tur iet un sapnī pamācīts - un tas notiek jau ceturto reizi - aizgāja uz Galileju. Un nogājis viņš dzīvoja pilsētā, kura saucās Nācarete" (Mt 2: 22–23).

Savukārt evaņģēlists Lūkass stāsta, ka Jāzeps ir veicis garo un neērto ceļu no Nācetes uz Betlēmi saskaņā ar imperatora Cēzara Augusta rīkojumu, kas saistīts ar tautas skaitīšanu, lai pierakstītos savā pilsētā. Šādos apstākļos Jēzus piedzima (sal. 2: 1–7) un, tāpat kā visi citi bērni, iekļuva impērijas reģistrā.

Īpaši Sv. Lūkass cenšas parādīt, ka Jēzus vecāki ievēro visus likuma noteikumus: Jēzus apgrauzīšanas rituālus, Marijas šķīstīšanās pēc dzemdībām un pirmdzimtā uzupurēšanu Dievam (sal. 2: 21-23). [15] Visos dzīves apstākļos Jāzeps spēja izteikt savu "fiat", tāpat kā Marija pasludināšanas brīdī un Jēzus Ģetzemanē.

Jāzeps kā ģimenes galva mācīja Jēzu pakļauties vecākiem (sal. Lk 2:51) saskaņā ar Dieva bausli (sal. 2. Moz. 20:12).

Klusībā Nācētē, Jāzēpa skolā, Jēzus iemācījās pildīt Tēva gribu. Šī griba kļuva par Viņa ikdienišķo barību (sal. Jņ 4:34). Pat dzīves visgrūtākajā brīdī, kādu Viņš piedzīvoja Ģetzemanē, Viņš vēlējās izpildīt Tēva, nevis savu gribu [16] un kļuva "paklausīgs līdz nāvei ... pie krusta" (Fil. 2: 8). Šī iemesla dēļ Vēstules ebrejiem autors rezumē: Jēzus "mācījās paklausību caur to, ko izcieta" (5: 8).

No visiem šiem notikumiem izriet, ka "Dievs aicināja Sv. Jāzēpu, lai viņš varētu tieši kalpot Jēzus personai un misijai, ar savu tēvišķību: "tieši tā, laika pilnībā, Jāzēps piedalās lielajā pestīšanas noslēpumā un patiesi ir pestīšanas kalps" [17].

4. Uznemošais tēvs

Jāzēps pieņēma Mariju bez jebkādiem iepriekšējiem nosacījumiem. Viņš uzticas eņģeļa vārdiem. „Viņa sirds cēlums panāk, ka viņš pakļauj mīlestībai to, ko likums viņam ir mācījis. Un šodienas pasaulē, kur ir acīmredzama psiholoģiska, verbāla un fiziska vardarbība pret sievietēm, Jāzēps, atklājas kā cieņpilns, maigs vīrietis, kurš, kaut arī viņam nav visas informācijas, iestājas par Marijas reputāciju, cieņu un dzīvi. Bet attiecībā uz viņa šaubām par to, kā rīkoties vislabāk, Dievs palīdzēja viņam izdarīt izvēli, izgaismojot viņa lēmumu" [18].

Dzīvē mūs daudzreiz piemeklē notikumi, kurus mēs nesaprotam. Mūsu pirmā reakcija bieži ir vilšanās un dumpis. Jāzēps atmet savu saprašanu, lai atbrīvotu vietu notiekošajam, kaut tas var likties noslēpumains, pieņem to, uzņemas atbildību un piekrīt savai vēsturei. Ja mēs nesamierināsimies ar savu vēsturi, mēs nevarēsim spert nevienu nākamo soli, jo mēs būsīm mūsu cerību un no tām izrietošo vilšanos ķīlnieki. Garīgā dzīve, ko mums parāda Jāzēps, nav ceļš, kas izskaidro, bet gan ceļš, kas pieņem. Tikai balstoties uz šo pieņemšanu, šo samierināšanos, mēs varam nojaust arī skaistāku vēsturi, tās dziļāko nozīmi. Izskatās, kā tā būtu Ījaba dedzīgo vārdu atbalss, kurš atbildēja uz sievas mudinājumu sacelties par visu pārdzīvoto ļaunumu: "Ja mēs esam no Dieva labu saņēmēji, kā tad lai mēs arī nesaņemam ļaunu?" (Ījaba 2:10).

Jāzēps nav pasīvi atturīgs cilvēks. Viņa līdzdalība ir drosmīga un nozīmīga. Pieņemšana ir veids, kā mūsu dzīvēs izpaūžas drosmes dāvana, ko mēs saņemam no Svētā Gara. Tikai Kungs var dot mums spēku

pieņemt dzīvi tādu, kāda tā ir, lai atbrīvotu vietu arī šai pretējai, negaidītai, vilšanos izraisošai mūsu eksistences daļai.

Jēzus atnākšana starp mums ir Tēva dāvana, lai visi varētu samierināties ar savas vēstures realitāti, pat ja viņš to pilnībā nesaprot.

Tieši tāpat kā Dievs teica mūsu svētajam: "Jāzēp, Dāvida dēls, nebīsties" (Mt 1:20), šķiet, Viņš arī mums atkārto: "Nebīstieties!". Mums ir jānoliek malā dusmas un vilšanās un jāatbrīvo vieta bez jebkādas pasaulīgas atkāpšanās, bet ar drosmi, kas pilna cerības tam, ko mēs vēl neesam izvēlējušies, bet kas jau pastāv. Šādi pieņemot dzīvi, mēs tiekam ievadīti tās apslēptajā jēgā. Katra no mums dzīve var atsākties brīnumainā veidā, ja būsim drosmīgi, lai dzīvotu to atbilstoši tam, ko mums saka Evaņģēlijs. Un nav svarīgi, vai šobrīd šķiet, ka viss notiek nepareizi, vai arī dažas lietas tagad ir neatgriezeniskas. Dievs var likt puķēm dīgt starp klintīm. Pat ja mūsu sirds kaut ko mums pārmet, viņš "ir lielāks nekā mūsu sirds un zina visu" (1. Jņ 3:20). Atkal atgriežas kristīgais reālisms, kas nenoraida neko, kas pastāv. Realitāte savā noslēpumainajā nemazināmībā (nereducējamībā) un sarežģītībā ar savām gaismām un ēnām nes eksistences jēgu. Tas liek apustulim Pāvilam sacīt: "Mēs arī zinām, ka tiem, kas mīl Dievu, viss nāk par labu" (Rom 8:28). Un Sv. Augustīns piebilst: "pat no ļauna" (etiam illud quod malum dicitur) [19]. Šajā vispārējā perspektīvā ticība piešķir jēgu ikvienam priecīgam vai skumjam notikumam.

Tāpēc mēs nevēlamies domāt, ka ticēt nozīmē meklēt vieglus, mierinošus risinājumus. Drīzāk ticība, ko Kristus mums mācīja, ir ticība, ko mēs redzam pie sv. Jāzēpa, nemeklējot īsākos ceļus, bet skatoties "ar atvērtām acīm" uz to, kas ar viņu notiek, uzņemoties personīgu atbildību par to.

Jāzēpa pieņemšana mudina mūs, neizslēdzot, pieņemt citus tādus, kādi viņi ir, rezervējot īpašu mīlestību pret vājiem, jo Dievs izvēlas to, kas vājš (sal. 1. Kor. 1:27), ir "bāreņu tēvs un atraitņu aizstāvis" (Ps. 68, 6) un pavēl mīlēt svešzemniekus [20]. Es iedomājos, ka Jāzēpa attieksme bija Jēzum iedvesmas avots līdzībai par pazudušo dēlu un žēlsirdīgo tēvu (sal. Lk 15: 11-32).

5. Tēvs ar radošu drosmi

Ja patiesās iekšējās dzielināšanas pirmais posms ir mūsu pašu vēstures pieņemšana, tas nozīmē, vietas radīšana tam, ko mēs savā dzīvē neesam izvēlējušies, tad mums jāpievieno vēl viena svarīga īpašība: radoša drosmē. Tā jo īpaši izpaužas, ja mēs sastopamies ar grūtībām. Grūtību priekšā var apstāties un atstāt kaujas lauku vai arī kaut ko izdomāt. Dažreiz tieši grūtības, katram no mums paver iespējas, par kurām mums nebija ne mazākās nojausmas.

Daudzas reizes, lasot bērņības evaņģēlijus, aizdomājamies, kāpēc Dievs nerīkojās tieši un izteiksmīgi. Bet Dievs darbojas caur notikumiem un cilvēkiem. Jāzēps ir cilvēks, caur kuru Dievs rūpējas par pestīšanas vēstures sākumu. Viņš ir patiesi "brīnums", pateicoties kuram Dievs izglāb Bērnu un Viņa Māti. Dievs darbojas, ļaujoties uz šī cilvēka radošo drosmi, kurš, atnācis uz Betlēmi un neatrodot vietu, kur Marija varētu dzemdēt, pielāgo stalli un iekārto to tā, lai tas kļūtu par viesmīlīgāko vietu Dieva Dēlam, kurš nāk pasaulē (sal. Lk 2: 6-7). Saskaroties ar Heroda draudiem, kurš vēlas nonāvēt Bērnu, Jāzēps sapnī atkal tiek brīdināts pasargāt Bērnu, un nakts vidū viņš organizē bēgšanu uz Ēģipti (sal. Mt 2: 13-14).

Virspusēji lasot šos aprakstus, mums vienmēr rodas iespaids, ka pasaule ir stipro un vareno žēlastībā, taču Evaņģēlija "labā vēsts" ir parādīt, ka, neskatoties uz zemes valdnieku despotismu un vardarbību, Dievs vienmēr atrod veidu, kā īstenot savu pestīšanas plānu. Arī mūsu dzīve dažreiz, šķiet ir vareno žēlastībā, taču Evaņģēlijs mums saka, ka Dievs vienmēr spēj glābt to, kas ir svarīgs, ja vien mēs izmantosim tādu pašu radošo drosmi kā Nazaretē galdnieks, kurš problēmu var pārvērst par iespēju, vienmēr uzticoties Apredzībai. Ja šķiet, ka Dievs reizēm mums nepalīdz, tas nenozīmē, ka Viņš mūs ir pametis, bet gan to, ka Viņš ļauj uz mums un to, ko mēs varam ieplānot, izdomāt, atrast.

Tā ir tā pati radošā drosmē, ko izrāda paralizēta cilvēka draugi, kuri, lai stādītu viņu Jēzum priekšā, nolaida viņu caur jumtu (sal. Lk 5: 17–26). Grūtības neapturēja šo draugu drosmi un spītību. Viņi bija pārliecināti, ka Jēzus var izārstēt slimo un "ļauzu daudzuma dēļ neatrazdami, no kuras puses to ienest, viņi uzkāpa jumtā un caur segumu nolaida to gultā viņu vidū un nolika Viņa priekšā. Un Viņš, redzēdams viņu ticību, sacīja: Cilvēk, tavi grēki tev tiek piedoti!" (19-20). Jēzus novērtē radošo ticību, ar kādu šie cilvēki cenšas atvest pie Viņa savu slimo draugu.

Evaņģēlijs nesniedz nekādu informāciju par to, cik ilgi Marija un Jāzēps ar Bērnu uzturējās Ēģiptē. Bet viņiem noteikti bija jāēd, jāatrod mājas, jāstrādā. Nav vajadzīga liela iztēle, lai aizpildītu Evaņģēlija klusēšanu par šo tēmu. Svētajai ģimenei nācās saskarties ar konkrētām problēmām, tāpat kā visām citām ģimenēm, tāpat kā daudziem mūsu brāļiem un māsām migrantiem, kuri arī šodien, nelaimju un bada spiesti,

riskē ar savu dzīvību. Šajā ziņā es uzskatu, ka Sv. Jāzeps patiešām ir īpašs aizbildnis visiem tiem, kuri kara, naida, vajāšanas un nabadzības dēļ ir spiesti pamest savu zemi.

Katra notikuma beigās, kurā Jāzeps ir varonis, Evaņģēlijs atzīmē, ka viņš pieceļas, ņem Bēru un Viņa Māti sev līdzī un dara to, ko Dievs viņam pavēl (sal. Mt 1:24; 2: 14,21). Patiesi, Jēzus un Marija, Viņa Māte, ir vislielākie mūsu ticības dārgumi. [21]

Pestīšanas plānā nedrīkst atšķirt Dēlu no Mātes, no Viņas, kura "devās tālāk ticības svētceļojumā un palika uzticīga vienotībā ar Dēlu līdz pat krustam" [22].

Mums vienmēr jājautā sev, vai mēs ar visiem spēkiem sargājam Jēzu un Mariju, kuri ir noslēpumaini uzticēti mūsu atbildībai, rūpēm, aizsardzībai. Visvarenā Dieva Dēls nāk pasaulē, pieņemot liela vājuma stāvokli. Viņš kļūst par to, kuram ir nepieciešams Jāzeps, lai tiktu aizsargāts, aprūpēts un audzināts. Dievs uzticas šim cilvēkam tāpat kā Marija, kas Jāzepā atrod to, kurš vēlas ne tikai glābt Viņas dzīvību, bet kurš vienmēr rūpēsies par Viņu un par Bēru. Tādējādi svētais Jāzeps nevar nebūt Baznīcas aizbildnis, jo Baznīca ir Kristus Miesas turpinājums vēsturē, un vienlaicīgi Baznīcas mātišķībā ir aizēnota Marijas mātišķība [23]. Sargājot Baznīcu, Jāzeps turpina aizsargāt Bēru un Viņa Māti, un mēs, kas mīlam Baznīcu, joprojām mīlam Bēru un Viņa Māti.

Tas ir tas Bērns, kurš teiks: "Ko jūs esat darījuši vienam no šiem Maniem vismazākajiem brāļiem, to jūs esat Man darījuši" (Mt 25:40). Tātad ikviens trūkumcietējs, katrs nabadzīgais, cietējs, mirstošais, svešinieks, ieslodzītais un slimais ir "Bērns", kuru Jāzeps joprojām aizsargā. Tāpēc Sv. Jāzeps tiek piesaukts kā nelaimīgo, trūcīgo, trimdinieku, cietēju un mirstošo aizbildnis. Tāpēc Baznīca nevar nemīlēt vispirms pēdējos, jo Jēzus viņus īpaši mīlēja, viņš sevi identificēja ar viņiem. No Jāzepa mums jāiemācās tādas pašas rūpes un atbildība: mīlēt Bēru un Viņa māti; mīlēt sakramentus un žēlsirdību; mīlēt Baznīcu un nabadzīgos. Katrs no viņiem vienmēr ir Bērns un Viņa Māte.

6. Tēvs - darba cilvēks

Viens no aspektiem, kas raksturo Sv. Jāzeps, un tas ir uzsvērts kopš pāvesta Leona XIII pirmās sociālās enciklikas "Rerum novarum", ir viņa attiecības ar darbu. Svētais Jāzeps bija galdnieks, kurš godīgi strādāja, lai apgādātu savu ģimeni. No viņa Jēzus iemācījās vērtību, cieņu un prieku par to, ko nozīmē ēst maizi, kas ir viņa paša darba auglis.

Mūsdienās, kad darbs atkal šķiet aktuāls sociālais jautājums un bezdarbs reizēm sasniedz pārsteidzošu līmeni, pat tajās valstīs, kurās gadu desmitiem ir bijusi zināma labklājība, ar jaunu apziņu ir jāsaprot, cik svarīgs ir darbs, kas piešķir cieņu un kuram mūsu Svētais ir paraugaizbildnis.

Darbs kļūst par dalību pestīšanas darbā, par iespēju paātrināt Dieva valstības atnākšanu, attīstīt savas spējas un īpašības, liekot tām kalpot sabiedrībai un kopienai. Darbs kļūst par iespēju ne tikai sevis realizēšanai, bet galvenokārt kalpo tai sabiedrības pamatvienībai, kas ir ģimene. Bez darba ģimene ir vairāk pakļauta grūtībām, spriedzei, nesaskaņām un pat pilnīgai bezcerībai un izmisuma pilnam kārdinājumam izjukt. Kā mēs varam runāt par cilvēka cieņu, nemēģinot nodrošināt, lai visiem un ikvienam būtu pienācīga iztika?

Strādājošs cilvēks neatkarīgi no tā, kāda var būt viņa nodarbošanās, līdzdarbojas Dievam un savā ziņā kļūst par apkārtējās pasaules radītāju. Mūsu laika krīze, kas ir ekonomiska, sociāla, kultūras un garīga krīze, var būt aicinājums ikvienam no jauna atklāt darba vērtību, nozīmīgumu un nepieciešamību, lai radītu jaunu "normālumu", kurā neviens netiktu izslēgts. Svētā Jāzepa darbs mums atgādina, ka pats Dievs, kas kļuva cilvēks, nenoniecina darbu. Darba zaudēšanai, kas ietekmē tik daudzus brāļus un māsas, un kas pēdējā laikā ir pastiprinājusies COVID-19 pandēmijas dēļ, ir jābūt aicinājumam pārskatīt mūsu prioritātes. Lūgšim Sv. Jāzepu Strādnieku, lai mēs varētu atrast veidus, kas liktu mums sacīt: neviens jaunielis, neviens cilvēks, neviens ģimene bez darba!

7. Tēvs ēnā

Poļu rakstnieks Jans Dobračiņskis (Jan Dobraczyński) savā grāmatā "Tēva ēna" (Cień Ojca) [24] stāstījuma formā aprakstīja svētā Jāzepa dzīvi. Izmantojot suģestējošu ēnas attēlu, viņš definēja Jāzepa figūru, kas attiecībā uz Jēzu ir debesu Tēva ēna uz zemes: apsedz Viņu, aizsargā, neatkāpjas no Viņa, sekojot Viņam pa pēdām. Prātā nāk tas, ko Mozus atgādina Izraēlim: "tuksnesī, kā jūs to ar savām acīm esat redzējuši: Kungs, jūs Dievs, jūs ir nesis, kā vīrs nes savu dēlu, visos ceļos" (Atk. Lik. Gr. 1:31). Tādējādi Jāzeps visu mūžu pildīja tēva pienākumus [25].

Neviens nedzimst par tēvu, bet par tēvu kļūst. Un viņš par tādu kļūst ne tikai tāpēc, ka rada bērnu, bet tāpēc, ka par to atbildīgi rūpējas. Katru reizi, kad kāds uzņemas atbildību par cita dzīvi, viņš savā ziņā pilda tēva pienākumus

Mūsdienu sabiedrībā bērni, šķiet, bieži ir bāreņi no tēva puses. Arī Baznīcai šodien ir vajadzīgi tēvi. Aizvien aktuāls ir sv. Pāvils brīdinājums korintiešiem: "Ja jums arī Kristū būtu desmit tūkstoši skolotāju, tad tomēr nedaudz tēvu" (1. Kor. 4:15); un katram priesterim vai bīskapam ir jābūt spējīgam piebilst apustulim: "caur evaņģēliju esmu jūs dzemdījis Kristū Jēzū" (turpat). Un Galatiešiem teikts: "Mani bērni, es atkal sāpēs jūs dzemdēju, līdz kamēr Kristus izveidosies jūsos!" (4, 19).

Būt tēvam nozīmē bērna ievadīšanu dzīvē, realitātē. Nevis paturot viņu, nevis paverdzinot, nevis valdot, bet gan darot viņu spējīgu izvēlēties, būt brīvam, būt gatavam doties ceļā. Varbūt šī iemesla dēļ līdz ar tēva vārdu tradīcija Jāzepu sauc arī par "visšķīsto"(tīro). Tas nav tikai emocionāls termins, bet attieksmes, kas ir pretēja īpašnieciskumam, sintēze. Šķīstība ir brīvība no īpašumtiesībām visās dzīves jomās. Tikai tad, kad mīlestība ir šķīsta, tā patiešām ir mīlestība. Mīlestība, kura vēlas iegūt galu galā, vienmēr kļūst bīstama, ierobežo, nomāc, padara cilvēku nelaimīgu. Pats Dievs mīlēja cilvēku ar šķīstu(tīru) mīlestību, atstājot viņam pat brīvību kļūdīties un darboties pret Viņu. Mīlestības loģika vienmēr ir brīvības loģika, un Jāzeps spēja mīlēt ārkārtīgi brīvi. Viņš nekad nav sevi nostādījis centrā. Viņš spēja noņemt sevi no centra un Mariju un Jēzu ievietot savas dzīves centrā.

Jāzēpa laime slēpjas nevis pašuzpurēšanās loģikā, bet gan sevis dāvāšanā. Mēs nekad neredzam šajā vīrietī vilšanos, tikai uzticēšanos. Viņa uzstājīgajā klusumā netiek domāts par kurnēšanu, bet vienmēr par konkrētiem uzticēšanās žestiem. Pasaulei ir vajadzīgi tēvi, tā noraida kungus, noraida tos, kuri vēlas izmantot cita īpašumu, lai aizpildītu savu tukšumu; tā noraida tos, kuri jauc autoritāti ar autoritārismu, kalpošanu ar izkalpināšanu, konfrontāciju ar apspiešanu, žēlsirdību ar aizbidnieciskumu, spēku ar iznīcību. Katrs patiess aicinājums ir dzimis no sevis dāvāšanas, kas ir parastas pašuzpurēšanās nobriešana. Šāda veida briedums ir vajadzīgs arī priesterībā un konsekrētajā dzīvē. Tur, kur aicinājums, neatkarīgi no tā, vai tas ir uz laulību, celibātu vai jaunavību, nerasniedz sevis dāvāšanas briedumu, apstājoties tikai pie upura loģikas, tā vietā, lai kļūtu par mīlestības skaistuma un prieka pazīmi, tas var paust nelaimi, skumjas un vilšanos.

Tēvišķība, kas atsakās no kārdinājuma kārtot bērnu dzīvi atbilstoši savai dzīvei, vienmēr paver plašas iespējas pilnīgam jaunumam. Katrs bērns vienmēr nes sevī noslēpumu, pilnīgu jaunumu, kuru var atklāt tikai ar tēva palīdzību, kurš ciena viņa brīvību. Tēvs, kurš apzinās, ka viņš izpildīs savu audzināšanas funkciju un pilnībā piedzīvos savu tēvišķību tikai tad, kad kļūs "nederīgs", kad redzēs, ka bērns kļūst autonom un patstāvīgi iet pa dzīves ceļiem, kad viņš ieliek sevi Jāzēpa situācijā, kurš vienmēr zināja, ka šis Bērns nav viņa īpašums, bet tika uzticēts viņa aprūpei. Galu galā tas ir tas, ko Jēzus māca, sakot: „Nevienam nesauciet vīrs zemes par tēvu, jo viens ir jūsu Tēvs, kas ir debesīs”(Mt 23: 9).

Ikreiz, kad mēs nonākam tēvišķības pildīšanās situācijā, mums vienmēr jāatceras, ka tas nekad nav īpašumtiesību piepildījums, bet gan "zīme", kādam cildenam tēvam. Savā ziņā mēs visi vienmēr esam Jāzēpa pozīcijā: mēs esam viena debesu Tēva ēna, kurš "liek Savai saulei uzlēkt pār labajiem un ļaunajiem un lietum līt pār taisnīgajiem un netaisnīgajiem" (Mt 5:45); tā ir ēna, kas seko Dēlam.

* * *

"Celies un ņem Bērnu un Viņa māti" (Mt 2:13), Dievs saka Sv. Jāzēpam.

Šīs apustuliskās vēstules mērķis ir iedvesmot lielāku mīlestību pret šo lielo Svēto, lai mūs mudinātu lūgt viņa aizbildniecību un atdarināt viņa tikumus un iesaistīšanos.

Patiešām, svēto īpašā misija ir ne tikai darīt brīnumus un izlūgt žēlastības, bet arī aizlūgt par mums Dieva priekšā, līdzīgi kā, Ābrahāms [26] un Mozus [27], tāpat kā Jēzus, "viens vidūtājs" (1. Tim. 2: 5), kurš ir pie Dieva Tēva, mūsu "aizstāvis" (1. Jņ 2: 1), "viņš vienmēr dzīvs būdams, aizstāv mūs" (sal. Ebr 7:25; sal. Rom 8:34).

Svētie palīdz visiem "kas tic Kristum, (...) tiekties uz svētumu un katra stāvoklim atbilstošu pilnību" [28]. Viņu dzīve ir konkrēts pierādījums tam, ka ir iespējams dzīvot pēc Evaņģēlija.

Jēzus teica: "mācieties no manis, jo Es esmu lēnprātīgs un sirdspazemīgs" (Mt 11:29), un svētie savukārt ir dzīves paraugs, kam sekot. Sv. Pāvils skaidri mudināja: "sekojiet man" (1. Kor. 4:16) [29]. Svētais Jāzeps par to runā ar savu daiļrunīgo klusumu.

Saskaroties ar tik daudzu svēto piemēriem, Sv. Augustīns sev jautāja: "Tu nespēsi to, ko spēj viņi, to, ko spēj viņas?" Un tā viņš nonāca pie savas pēdējās atgriešanās, saucot: "Vēlu es tevi iemīlēju, skaistums, tik senais un tik jaunais, vēlu tevi iemīlēju!"[30]

Nekas cits nav jādara, kā vien jālūdz Sv. Jāzepam žēlastību pār žēlastībām: par mūsu atgriešanos.

Mēs vērsamies pie viņa ar lūgšanām:

Esiet sveicināts, atpestītāja aizbildni!

un Jaunavas Marijas Līgavaini.

Tev Dievs ir uzticējis savu Dēlu jums;

Teu uzticējās Marija;

ar tevi Kristus kļuva par cilvēku.

Ak svētais Jāzep, esi tēvs arī mums,

un ved mūs pa dzīves ceļu.

Izlūdz mums žēlastību, žēlsirdību un drosmi,

un pasargā mūs no visa ļauna. Āmen.

Romā, pie sv. Jāņa Laterāna, 2020. gada 8. decembrī, Vissvētākās Jaunavas Marijas Bezvainīgās ieņemšanas svētkos, mana pontifikāta astotajā gadā.

Francisks

[1] *Lk* 4, 22; *J* 6, 42; sal. *Mt* 13, 55; *Mk* 6, 3.

[2] S. RITUUM CONGREG., *Quemadmodum Deus* (8. decembrī 1870): *ASS* 6 (1870-71), 194.

[3] *Uzruna ACLI locekļiem sv. Jāzepa Strādnieka svētkos* (1. maijā 1955): *AAS* 47 (1955), 406.

[4] Apustuliskais pamudinājums *Redemptoris custos* (15. augustā 1989): *AAS* (1990), 5-34.

[5] *Katoliskās Baznīcas katehisms*, 1014.

[6] *Lūgšana sv. Pētera laukumā par pandēmijas mitēšanos* (27. martā 2020 r.): *L'Osservatore Romano*, 2020.

[7] *In Matth. Hom.*, V 3: *PG* 57, 57 n.

[8] *Homīlija* (19. martā 1966): *Insegnamenti*, IV (1966), 110.

[9] Sal. *Libro della vita*, 6, 6-8.

[10] Ikdienu, vairāk kā četrdesmit gadus, pēc laudēm, lūdzos lūgšanu sv. Jāzepam, kas aizgūta no XIX gs. Jēzus un Marijas kongregācijas māsu franču lūgšanu grāmatiņas, kurā parādās dievbijība, uzticēšanās un pilnīga provokācija sv. Jāzepam: "Godājamais Patriarh, sv. Jāzep, kura varā ir darīt iespējamu to, kas neiespējams, steidzies man palīgā nemiera un grūtību brīžos. Ņem savā aizsardzība visas grūtās un nopietnās situācijas, kuras uzticu Tev, lai tās laimīgi atrisinātos. Mans mīlais tēvs, tev es pilnībā uzticos. Lai neviens nesaka, ka esmu piesaucis tevi veltīgi, jo kopā ar Jēzu un Mariju vari paveikt visu, rādi man, ka tava labvēlība ir tikpat lieka, cik tavs spēks. Amen".

[11] Sal. *Atk.lik. gr.* 4, 31; *Ps.* 69, 17; 78, 38; 86, 5; 111, 4; 116, 5; *Jer.* 31, 20.

[12] Sal. Apustuliskais pamudinājums. *Evangelii gaudium* (24. novembrī 2013), 88; 288: *AAS* 105 (2013), 1057, 1136-1137.

[13] Sal. *Rad.* 20, 3; 28, 12; 31, 11.24; 40, 8; 41, 1-32; *Skaitļu* 12, 6; *1 Sam.* 3, 3-10; *Dan.* 2; 4; *Īj.* 33, 15.

[14] Šādos gadījumos bija paredzēta nomētāšana ar akmeņiem (sal. *Atk. Lik. Gr.* 22, 20-21).

[15] Sal. *Lev.* 12, 1-8; *Izceļ.* 13, 2.

[16] Sal. *Mt.* 26, 39; *Mk.* 14, 36; *Lk.* 22, 42.

[17] SV. JĀNIS PĀVILS II, Apustuliksias pamudinnājums *Redemptoris custos* (15. augustā 1989), 8: *AAS* 82 (1990), 14.

[18] *Homīlija beatifikācijas sv. Misē Villavicencio* - Kolumbia (8. septembrī 2017): *AAS* 109 (2017), 1061; *L'Osservatore Romano*, 2017.

[19] *Enchiridion de fide, spe et caritate*, 11, 3: *PL* 40, 236;

[20] Sal. *Atk. Lik. Gr.* 10, 19; *Izceļ.* 22, 20-22; *Lk.* 10, 29-37.

[21] Sal. S. RITUUM CONGREG., *Quemadmodum Deus* (8. decembrī 1870): *ASS* 6 (1870-71), 193; svētīgais PIUS IX, Apustuliksā vēstule *Inclytum Patriarcham* (7. jūlijā 1871), 331-335: *ASS* 6 (1870-71), 324-327.

[22] VATIKĀNA II KONC., Dogmatiskā konstitūcija *Lumen gentium*, 58.

[23] Sal. *Katoliskās Baznīcas katehisms*, 963-970.

[24] *Cień Ojca*, Warszawa 1977.

[25] SV. JĀNIS PĀVILS II, Apustuliksias pamudinnājums *Redemptoris custos*, 7-8: *AAS* 82 (1990), 12-16.

[26] Sal. *Rad.* 18, 23-32.

[27] Sal. *Izceļ.* 17, 8-13; 32, 30-35.

[28] Sal. VATIKĀNA II KONC., Dogmatiskā konstitūcija *Lumen gentium*, 42.

[29] Sal.. *1 Kor.* 11, 1; *Filip.* 3, 17; *1 Tes.* 1, 6.

[30] *Atzišanās*, VIII, 11, 27; X, 27, 38.